

Nr 38.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående utförsel till Norge av ett parti socker utan erläggande av sockerskatt m. m.; given Stockholms slott den 6 december 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva, att, under den förutsättning och de villkor, som i berörda protokollsutdrag angivas, *dels* Svenska sockerfabriksaktiebolaget må utan erläggande av sockerskatt till Norge utföra 4,000 ton socker (krossmelis), *dels ock* frihet från erläggande av tull och sockerskatt må vid införsel senast den 1 mars 1919 från Norge till Göteborg och nämnda bolag åtnjutas för motsvarande kvantitet socker av enahanda slag.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 december 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anförde:

*De svenska
 delegerade för
 det skandi-
 naviska varu-
 utbytet.*

I skrivelse den 24 oktober 1918 till herr ministern för utrikes ärendena hava de svenska delegerade för det skandinaviska varuutbytet gjort framställning om vissa åtgärder i syfte att möjliggöra ett tillmötesgående från svensk sida av en utav de norska delegerade gjord framställning om utförsel från Sverige till Norge under hösten 1918 av en kvantitet om 4,000 ton socker mot återleverans framdeles av samma kvantitet av nämnda varuslag.

Vid skrivelsen finnes fogad en av svenska sockerfabriksaktiebolaget utarbetad promemoria rörande ordnandet av den ifrågasatta transaktionen, däri föreslagits bl. a., att leveransen, därest den komme till stånd, skulle omfatta endast s. k. krossmelis samt att såsom villkor för sockrets ut-

lämnande skulle fordras förbindelse från den norska mottagaren att senast den 1 mars 1919 till bolaget återställa lika stor kvantitet socker, som han mottagit, av minst lika god kvalitet. På promemorians innehåll i övrigt, som företrädesvis berör de närmare leverans- och betalningsvillkoren, torde jag icke behöva här ingå.

I sin förberörda skrivelse till herr ministern för utrikes ärendena understryka de svenska varuutbytesdelegerade för egen del nödvändigheten av att från svensk sida såsom oeftergivligt villkor för den ifrågasvarande transaktionen uppställas fordran å, att en lika stor sockerkvantitet som den, vilken kan varda från Sverige levererad, senast den 1 mars 1919 i lika god vara återställs till Sverige. Efter att hava framhållit, att enligt de delegerades mening bindande förklaring härom, innan exporten ägde rum, borde begäras av den norska regeringen, anföra de delegerade vidare:

»Såsom av promemorian framgår, är det på grund av gällande författningar ofrånkomligt dels att debitera det till Norge exporterade sockret med ett skattebelopp av sexton öre per kilogram, dels ock att vid återinförseln belasta det importerade partiet med tullavgift. Enligt de delegerades mening kan det ifrågasättas, huruvida icke de norska emottagarna vid en transaktion av här ifrågasvarande art böra befrias från de till det svenska statsverket sålunda utgående avgälder, vilket torde böra ske sålunda, att restitution för såväl skatte- som tullbeloppen medgives, sedan sockret hit återställts. Delegerade hava ansett sig icke böra underlåta att särskilt underställa frågan härom Eders excellens prövning, så mycket mera, som framställning i ärendet torde vara erforderlig till svenska riksdagen.»

Sedan infortrade utlåtanden över den av de svenska varuutbytesdelegerade gjorda framställningen härefter avgivits av folkhushållningskommissionen och statens handelskommission, vilka därvid båda förklarar sig icke hava något mot framställningen att erinra, folkhushållningskommissionen med tillägg, att det borde kunna förutsättas, att ett medgivande till den ifrågasatta sockerexporten skulle vara ägnat att befrämja en för Sverige gynnsam överenskommelse rörande planerad import från Norge av norgesalpeter, har herr ministern för utrikes ärendena med skrivelse den 14 nästlidna november till mig överlämnat de till ärendet hörande handlingarna under anhållan om vidtagande av åtgärder för ordnande av de vid den tilltänkta transaktionen uppstående skatte- och tullrestitutionsfrågorna.

Efter anmodan från mig hava därefter generaltullstyrelsen och kontrollstyrelsen den 26 samma november gemensamt avgivit utlåtande i ärendet, däri ämbetsverken anført följande:

Folkhushållningskommissionen och statens handelskommission.

Generaltull-
styrelsen och
kontrollsty-
relsen.

»I de svenska delegerades remitterade skrivelse har anförts, att enligt svenska sockerfabriksaktiebolagets samma skrivelse bilagda P. M. vore på grund av gällande författningar ofrånkomligt dels att debitera det till Norge exporterade sockret med ett skattebelopp av 16 öre per kilogram dels ock att vid återinförseln belasta det importerade partiet med tullavgift.

Häremot torde emellertid vara att erinra, att enligt § 4 i nådiga förordningen den 11 oktober 1907 (nr 87) angående beskattning av socker medgivande av den ifrågasatta utförseln utan erläggande av sockerskatt må kunna lämnas. Med avseende härå få ämbetsverken hänvisa till Kungl. Maj:ts nådiga förordning den 1 juni 1915 (nr 181) angående utförsel av socker under viss tid utan erläggande av sockerskatt. Att den i sagda paragraf omförmälda s. k. Brysselkonventionen icke lägger hinder i vägen härför, utvecklades närmare i Kungl. Maj:ts proposition nr 152 till 1916 års riksdag. Vid införseln från Norge av motsvarande sockerparti skola enligt gällande författningar såväl tull som sockerskatt erläggas.

Delegerade hava emellertid föreslagit, att befrielse från tull och skatt måtte medgivas, och häremot hava Ämbetsverken icke något att erinra. Denna förmån synes enklast kunna — utan användande av restitutionsförfarandet — beredas genom medgivande av frihet från dessa avgifter vid sockrets införsel från Norge, varom bestämmelse torde böra intagas bland övriga villkor för den ifrågasatta överenskomsten, vare sig dessa villkor skola fullt utformuleras i det beslut, som från Riksdagens sida läres erfordras, eller om detta skall överlätas till Kungl. Maj:t.

Då sockret från fabrik, som står under kontroll, skall utföras till Norge och vid återinförseln skall levereras till dylik fabrik för intagande under kontroll av vederbörande kontrolltjänsteman i dess förråd av obeskattat socker, få ämbetsverken hemställa om medgivande,

att svenska sockerfabriksaktiebolaget må utan erläggande av sockerskatt till Norge utföra 4,000 ton socker (krossmelis); samt

att vid införsel senast den 1 mars 1919 från Norge till Göteborg och nämnda bolag av motsvarande kvantitet socker av enahanda slag för detta må åtnjutas frihet från erläggande av tull och sockerskatt.

Bland villkoren för dessa medgivanden föreslå Ämbetsverken måtte intagas föreskrifter,

att utförseln till Norge sker genom tullkammare under den kontroll och de villkor, som i tullstadgan bestämmas för utförsel av nederlagsgods; samt

att vid angivning till förtullning av det från Norge införda sockret till vederbörande tullförvaltning skall iakttagas de kontrollföreskrifter, som generaltullstyrelsen meddelar; varjämte kontrollstyrelsen skall äga meddela dylika föreskrifter rörande sockrets intagning i vederbörande sockerfabrik.»

Departements-
chefen.

Av det ovan anförda framgår, att den transaktion, som är ifrågasatt, närmast har karaktären av en försträckning från Sverige till Norge under några månaders tid av en kvantitet socker, av vilken Norge för närvarande är i stort behov. Då enligt min mening intet bör underlätas för att befrämja och utveckla det under de gångna krisåren mellan de tre skandinaviska länderna till folknärings tryggande bedrivna varuutbytet, som icke minst för Sveriges del varit till ovärderlig hjälp

vid bekämpandet av krisårens näringssvårigheter, framstår det enligt min mening som i hög grad önskligt, att det från svensk sida i den föreliggande angelägenheten visas allt det tillmötesgående, som under förhandenvarande förhållanden, med hänsyn till det egna konsumtionsbehovets fyllande, är möjligt. Under sådana omständigheter och då inhämtade upplysningar rörande sockertillgången i landet giva vid handen, att den av Norge begärda sockerkvantiteten kan utan fara för den egna folkhushållningen under några månaders tid undvaras, är jag, lika med de i ärendet hörda myndigheterna, av den meningen, att medgivande till den begärda sockerexporten icke bör förvägras. Såsom förutsättning för ett dylikt tillmötesgående från svensk sida måste emellertid, på sätt också av de svenska delegerade uttryckligen framhålls, gälla, att från den norska regeringen garanti lämnas för, att en lika stor sockerkvantitet som den från Sverige levererade senast den 1 mars 1919 i lika god vara återställes till Sverige.

Mot de svenska delegerades av generaltullstyrelsen och kontrollstyrelsen biträdda hemställan om eftergivande av skatt för det sockerparti, som från Sverige till Norge utföres, och tull för det sockerparti, som ersättningsvis från Norge införes, synes mig, med hänsyn till de föreliggande omständigheterna, i sak intet vara att erinra. Ett dylikt eftergivande torde lämpligast böra ordnas på det sätt, som av ämbetsverken föreslagits. Då i sådant fall det från Norge införda sockret skulle under vederbörlig kontroll levereras direkt till sockerfabrik för att intagas i dess förråd av obeskattat socker, bör givetvis, för undvikande av dubbelbeskattning, vid införseln av sockret icke heller skatt erläggas för detsamma. Jämväl i detta hänseende är jag alltså ense med ämbetsverken.

För de ifrågasatta tull- och skatteeftergifterna erfordras emellertid medgivande från riksdagens sida. Härvid uppställer sig, i fråga om det sockerparti, som skulle till Norge utföras, det spörsmålet, huruvida icke ett eftergivande av skatten kan anses stridande emot bestämmelserna i den i Bryssel den 5 mars 1902 avslutade konventionen angående beskattning av socker. Denna fråga torde emellertid utan vidare kunna besvaras nekande. Under de gångna krisåren hava nämligen tidigare vid icke mindre än tre särskilda tillfällen framställningar om skattefri sockerexport varit föremål för statsmakternas prövning; och framgår av den utredning, som vid dessa tillfällen förebragts, med all önskvärd tydlighet, att Brysselkonventionens föreskrifter icke kunna — allra minst under rådande exceptionella förhållanden — anses lägga hinder i vägen för verkställande av skattefri sockerutförsel i den begränsade omfattning,

som nu är ifrågasatt. Jag anser mig under sådana omständigheter icke nu behöva närmare ingå på Brysselkonventionens bestämmelser utan tillåter mig att, för närmare kännedom om hithörande förhållanden, hänvisa till vad de vid propositionerna den 22 september 1914, nr 285, den 24 april 1915, nr 189, och den 31 mars 1916, nr 152, fogade utdragen av statsrådsprotokollen över finansärenden därom innehålla. Det må emellertid tilläggas, att i det nu föreliggande fallet tvekan om befogenheten att lämna den begärda skatteeftergiften så mycket mindre behöver hysas, som det ju här icke rör sig om någon sockerexport i egentlig mening utan endast om en tillfällig försträckning, avsedd att förhjälpa ett angränsande land över en kortare period av varubrist samt därefter återbetalas.

Under sådana omständigheter och då saken givetvis är av synnerligen brådskande natur, tillstyrker jag, att hänvändelse göres till den nu församlade urtima riksdagen för utverkande av medgivande till den ifrågasatta tull- och skattefriheten.

I avseende å de närmare villkoren för åtnjutande av dylik frihet ansluter jag mig till generaltullstyrelsens och kontrollstyrelsens förslag. På Kungl. Maj:t torde böra ankomma att meddela de särskilda föreskrifter i dessa och andra hänseenden, som i anledning av den ifrågasatta transaktionen kunna finnas erforderliga.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva,

att, under den förutsättning och de villkor, som av mig här ovan angivits, *dels* Svenska sockerfabriksaktiebolaget må utan erläggande av sockerskatt till Norge utföra 4,000 ton socker (krossmelis), *dels ock* frihet från erläggande av tull och sockerskatt må vid införsel senast den 1 mars 1919 från Norge till Göteborg och nämnda bolag åtnjutas för motsvarande kvantitet socker av enahanda slag.

Till vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition till riksdagen avlätas av den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnar Grip.